

Fundamentálne výzvy na úseku nelegálnej migrácie v Slovenskej republike

V uplynulom období, najmä v súvislosti so vstupom SR do Európskej únie, došlo na tomto poli k výrazným pozitívnym zmenám. Patrili k nim predovšetkým: transpozícia príslušných právnych predpisov Únie do právneho systému krajiny vrátane kontinuálneho zavádzania Schengenského *acquis*, realizácia reforiem týkajúcich sa ochrany štátnych hraníc, príprava SR na začlenenie do schengenského priestoru a budovanie vonkajšej schengenskej hranice, implementácia Dublinského nariadenia so systémom Eurodac, opätovné sfunkčnenie readmisnej dohody s Ukrajinou, energetickejšie potláčanie organizovaných prevádzackých skupín, sprísňovanie trestných postihov za prevádzacstvo viacerými novelami Trestného zákona, aktívnejšie pôsobenie cudzineckej polície pri odhaľovaní migrantov neoprávnene sa na Slovensku zdržiavajúcich či pracujúcich a i.

Napriek tomu nelegálna migrácia predstavuje naďalej závažnú výzvu, ktorej slovenská spoločnosť v oblasti zahraničnej migrácie ako celok čelí. Po evidentnom poklese významu neoprávnených prekročení štátnej hranice je žiaduce väčšmi sa zamerať na analýzy, hodnotenia a prognózy fenoménu neoprávnených pobytov, keďže v dlhodobom horizonte sa očakáva v SR ich rast. Slabou stránkou na úseku nelegálnej migrácie v krajine je fakt, že tzv. mäkké (nereštriktívne) politiky na jej redukovanie sa uplatňujú len čiastočne, príp. sa úplne ignorujú. Oficiálna rozvojová pomoc Slovenskej republiky je malá a je určená primárne tým krajinám, z ktorých migračné toky do SR nie sú až tak významné; spolupráca s relevantnými krajinami pôvodu nelegálnych migrantov by mala byť oveľa intenzívnejšia.

Možnosti legálnej migrácie v SR, hlavne pre občanov tretích krajín, pokladajú neštátne organizácie aj samotní migranti za dosť obmedzené – procedúru udeľovania povolenia na pobyt/prácu hodnotia ako byrokratickú, zložitú a zdĺhavú. O regularizácii nelegálnych migrantov sa na Slovensku neuvažovalo zatiaľ ani perspektívne. Údaje o nelegálnej migrácii, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, by mohli byť komplexnejšie a zrozumiteľnejšie. Dosiaľ neboli v SR publikované nijaké monografie, rozsiahlejšie správy či štúdie venované výlučne nelegálnej migrácii. Počet expertov, ktorí sa ňou zaoberajú aspoň okrajovo, je minimálny – vedecká komunita nereaguje na potreby praxe.

Najzávažnejším problémom sa však ukazuje takmer absolútny nedostatok serióznej a otvorenej diskusie o nelegálnej migrácii v krajine. Slovenské politické elity považujú nelegálnych migrantov za vysoko nežiaduci element, takže sa im stále nepodarilo zaujať k nim realickejší postoj. Média pokrývajú tému nelegálnej migrácie len príležitostne, povrchno, neprofesionálne a zväčša zdôrazňujú iba jej negatívne atribúty. Neprekvapuje teda, že vnímanie nelegálnych migrantov autochtónnym obyvateľstvom v SR je takisto značne negatívne. Akékoľvek kroky na poli nelegálnej migrácie by sa však mali uskutočňovať súbežne s komplexnými zmenami v rámci celého, v Slovenskej republike naďalej nie dosť doceňovaného migračného manažmentu.

Dr. Boris Divinský

nezávislý analytik v oblasti zahraničnej migrácie

altiplano@centrum.sk

<http://myprofile.cos.com/divinsky>

Literatúra k téme:

Divinský, B. (2008/09): *Undocumented migration: Counting the uncountable. Data and trends across Europe. Country report – The Slovak Republic*, CLANDESTINO international research consortium, ELIAMEP, Athens, <http://clandestino.eliamep.gr/clandestino-country-reports/> ; <http://clandestino.eliamep.gr/research-briefs/>